

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет мистецтва і дизайну
Кафедра музичного мистецтва та звукорежисури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Гармонія

Галузь знань
Спеціальність
Назва освітньої програми
Рівень вищої освіти

02 «Культура і мистецтво»
025 «Музичне мистецтво»
Музичне мистецтво
перший (бакалаврський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри музичного мистецтва та звукорежисури, к.мист., доцент Каплун Тетяна Михайлівна	067-782-91-45	tat_kap@i.ua

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Гармонія – важлива для здобувачів-музикантів дисципліна, що вирішує ключові завдання підготовки сучасних фахівців-професіоналів у сфері естрадно-джазового вокалу, які здатні органічно поєднувати глибокі теоретичні знання з практичними навичками творчо-виконавської діяльності.

Метою курсу як навчальної дисципліни є формування у здобувачів знання, уміння і практичні навички з гармонії, що необхідні для оволодіння циклами музично-теоретичних, імпровізаційно-композиторських та музично-виконавських дисциплін.

**2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ
ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ**

У процесі реалізації програми дисципліни «Гармонія» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання,

що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

Навчальна дисципліна «Гармонія» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПРН 4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН 11. Застосовувати теоретичні знання та навички у творчій практичній діяльності.

ПРН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

1. На понятійному рівні – основні категорії, поняття та їх визначення з курсу гармонії – опанування знаннями про акорди, принципи їх поєднання та стилістичні особливості гармонічних послідовностей.

2. Музично-теоретичних основ музичного мистецтва з точки зору гармонічного мислення.

Уміння:

3. Аналізувати нотний текст як з точки зору його гармонічних особливостей, так і з урахуванням всього комплексу музично-виразових засобів та визначення особливостей стильової, жанрової, змістовної особливостей музичного твору.

4. Застосувати теоретичні знання з гармонії у практичній площині на рівні кваліфікованого аналізу музичного твору з точки зору його гармонічних виразних якостей з наступним втіленням у виконавській інтерпретації, а також використовувати набуті аналітичні уміння в наукових дослідженнях.

Навички:

7. Упорядковувати набуті знання у вигляді виконання індивідуальних завдань з вирішення гармонічних вправ.

8. Стійкі практичні навички гармонізації мелодії та басу, гри різних вправ на фортепіано (гармонічних послідовностей за гармонічними схемами, відхилень та модуляцій, діатонічних та хроматичних секвенцій тощо).

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом	Вид заняття (денне відділення)	Ознаки курсу
----------------	--	---------------------

ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
19	570	70	210	290	2, 3, 4	3, 4, 5, 6, 7	Вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ III семестр

Назви змістових модулів і тем	кількість годин			
	всього	у тому числі		
		лекц.	практ.	С.р.
Змістовий модуль I. Діатонічна система. Функціональна система головних тризвуків. Введення в курс. Гармонія як тип організації музичної тканини. Предмет, мета та завдання курсу гармонії. Історичні передумови формування гармонічного мислення. Чотириголосний склад. Розташування та мелодичне положення акорду. Функціональна система тризвуків головних ступенів та їх з'єднання. Голосоведіння. Гармонізація мелодії головними тризвуками. Гармонізація баса. Переміщення акорда.	60	14	21	25
Змістовий модуль II. Секстакорди головних тризвуків. Елементи будови музичного твору. Період. Речення. Каденції. Квартсекстакорд. Секстакорди головних тризвуків у мажорі і гармонічному мінорі. З'єднання секстакордів головних тризвуків. Прохідні та допоміжні квартсекстакорди. Прохідні і допоміжні звороти в побудові періоду та мелодизації басового голосу.	60	14	21	25
Всього годин	120	28	42	50
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - Залік				

IV семестр

Назви змістових модулів і тем	кількість годин			
	всього	у тому числі		
		лекц.	практ.	сам. роб.
Змістовий модуль III. Домінантсептакорд. Особливості підготовки та розв'язання у мажорі і гармонічному мінорі. Використання домінантсептакорду у формі.	75	14	21	25
Змістовий модуль IV. Домінантсептакорд з оберненнями. Різновиди обернень домінантсептакорду. Особливості взаємодії обернень домінантсептакорду з тризвуками.	75	14	21	25
Всього годин	150	28	42	50

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - Залік

V семестр

Назви змістових модулів і тем	кількість годин			
	всього	у тому числі		
		лекц.	практ.	С.р.
Змістовий модуль V. Повна функціональна система мажору та мінору. Побічні тризвуки. Секстакорд і тризвук II ст. Тризвук VI ст. Гармонічний мажор.	60	7	21	32
Змістовий модуль VI. Септакорди. Обернення II₇ і VII₇, розв'язання. Септакорд II ступеню. Ввідні септакорди. Обернення VII ₇ , розв'язання.	60	7	21	32
Всього годин	120	14	42	64

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - Екзамен

VI семестр

Назви змістових модулів і тем	кількість годин			
	всього	у тому числі		
		лекц.	практ.	С.р.
Змістовий модуль VII. Ускладнені види гармонічної вертикалі. Нонакорди. Менш вживані акорди домінантової групи. Фрігійські звороти	60	0	21	39
Змістовий модуль VII. Типи тональних співвідношень. Відхилення. Модуляція. Теорія та техніка. Відхилення. Модуляція в в тональності першого ступеню споріднення. Інші види модуляцій. Органний пункт та мажоро-мінорні системи	60	0	21	39
Всього годин	120	0	42	78

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - Залік

VII семестр

Назви змістових модулів і тем	кількість годин			
	всього	у тому числі		
		лекц.	практ.	С.р.
Змістовий модуль VII. Неакордові звуки. Затримання та прохідні неакордові звуки. Допоміжні неакордові звуки.	41	4	14	23

Предйом та камбіати.				
Змістовий модуль VII. Хроматика.				
Акорди подвійної доміанти.				
Альтерована подвійна доміанта.				
Альтерація акордів доміантової та субдоміантової груп	43	5	14	24
Всього годин	60	0	42	47
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - Екзамен				

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі вищої освіти отримують нотний матеріал за кожною темою (вокальні і інструментальні твори) для музичного аналізу з точки зору засвоєння музичних прикладів з теми, що вивчається, аудіо, та відеоматеріали для прослуховування для аналізу та засвоєння відповідного змістовного модулю. Аудиторія оснащена фортепіано та апаратурою для відтворення необхідних для засвоєння тем аудіо та відеоматеріалів.

6. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

На кожному етапі навчання зростає рівень технічної складності виконуваних завдань і здобувачі, відповідно до вимог програми, повинні вміти виконувати наступні вправи та завдання:

1. Вирішення завдання на гармонізацію мелодії та басу за пройденим матеріалом;
2. Знання потрібної музичної термінології;
3. Гра на фортепіано в гармонічному чотириголосному викладі окремих акордів, зворотів, секвенцій, модуляцій, розвинених гармонічних побудов.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи здобувачів щодо вивчення дисципліни «Гармонія» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді гармонічних задач на гармонізацію мелодії і басу, гри відповідних завдань на фортепіано.
6. Підготовка до підсумкового контролю.

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	40%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення іспиту (заліку).	60%

Методи діагностики знань (контролю)	індивідуальне опитування; робота у групі; практичні завдання, перевірка виконання музично-теоретичних вправ; екзамен (залік)
--	--

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам з навчальної дисципліни, є сумою балів за активність та результативність під час практичних занять. Також оцінюється ступінь залучення до творчого процесу, виконання домашніх завдань (робота над помилками) і СРС. Впродовж семестру здобувач за виконання індивідуальних завдань та накопичення необхідних навичок отримує до 40 балів за кожний підсумковий модульний контроль. Складання екзамену (заліку або контрольного заняття) дає можливість отримати додатково до 60 балів.

Здобувач має протягом семестру засвоїти всі практичні теми занять, а також набути вміння швидко .

Змістовий модуль (40 балів)

Критерії оцінювання

Відвідування занять і сумлінне виконання домашнього завдання – 5

Вирішення задач на гармонізацію мелодії – 15

Вирішення задач на гармонізацію басу – 15

Ступінь оволодіння навичками гри на фортепіано відповідних завдань – 5

Залік (III, IV, VI семестри), Екзамен (V, VII семестри) - 60 балів

Критерії оцінювання

Демонстрація навичок вирішення задач на гармонізацію мелодії – 20

Демонстрація навичок вирішення задач на гармонізацію басу – 20

Ступінь оволодіння навичками гри на фортепіано відповідних завдань - 20

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ (для екзамену / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, дає повні відповіді на запитання викладача у відповідності з планом заняття і показує при цьому глибоке оволодіння практичними навичками, знання відповідної літератури, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з даної проблеми, проявляє вміння самостійно та впевнено демонструвати підготовлений матеріал, аналізувати гармонічні побудови та інші елементи музичної мови, здатний робити самостійні узагальнення й висновки, практичну частину завдань виконано на відмінно, без помилок, демонструє добрий темп відповіді. Був присутній на заняттях, під час яких виконував без помилок завдання, вчасно і правильно виконує домашні завдання.
- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Здобувач демонструє невеликі погрішності у відтворенні музично-теоретичного матеріалу, питання висвітлені повно, викладення матеріалу логічне, обґрунтоване, з посиланнями на відповідні джерела, висвітлення питань завершене висновками, здобувач виявив аналітичні вміння, але у відповідях допущені неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня

впевненість при викладенні матеріалу, практичну частину завдань виконано з незначними помилками. Був присутній на заняттях, вчасно і правильно виконує домашні завдання.

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Здобувач демонструє помірні погрішності у відтворенні музично-теоретичного матеріалу, з незначними помилками пише музичні диктанти за складністю курсу і з допомогою викладача може виправляти помилки, спроможність відтворювати значну частину контрольних завдань, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. Був присутній на більшості занять (пропущено не більше 10% від загальної кількості), враховується наявність домашніх завдань.
- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх заняттях (пропущено не більше 20% від загальної кількості), присутня спроможність відтворювати хоча б частину заданих контрольних завдань, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, має значні порушення у темпі відповіді, помилки в виконанні задач, гри на фортепіано та в теоретичних знаннях. При цьому враховується наявність виконаних домашніх завдань.
- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх заняттях (пропущено не більше 40% від загальної кількості), практично володіє можливістю відтворення необхідного матеріалу на рівні, вищому за початковий, у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання матеріалу та навчальної літератури, намагається аналізувати явища й факти, робити певні висновки. Але на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу, практичну частину завдань виконує зі значними помилками, допускає помилки, має частково виконане домашнє завдання.
- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу, відсутня спроможність виконання гармонічних задач та гри відповідних вправ на фортепіано.
- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	задовільно	не зараховано
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	FX	незадовільно	
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вознюк П. Т., Поляковська С. П. Гармонія : навчально-методичний посібник з мелодіями для гармонізації. Вінниця : Нова книга, 2018. 144 с.
2. Завісько Н. З., Лемішко М. М. Гармонія. Частина 2. Хроматика. Вінниця: Нова книга, 2016. 245 с.
3. Задачі по гармонії. 150 мелодій для гармонізації : навч. посіб. для початкової мистецької освіти / уклад. В.М.Завісько. Київ, 2019. 36 с.
4. Лемішко М. М. Гармонія. Частина 1. Діатоніка. Вінниця: Нова книга, 2007. 216 с.
5. Пасічник В. Гармонія. Методичний посібник. Львів : Растр-7, 2015. 56 с.
6. Пасічник В. П., Іваньо О. Т., Новак Б. В. Гармонія: навч. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 140 с.; ноти.
7. Практичні завдання з фортепіано у курсі гармонії з аудіоприкладами: посібник для фахової передвищої мистецької освіти (галузь знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальність 025 «Музичне мистецтво») / уклад. О.В.Іванова. Київ, 2019. 21 с.
8. Сисак Л.М. Практичні поради з вивчення гармонії : методичні рекомендації для вищ. навч. закладів культури і мистецтва / Вид 2-ге, перероб. та доповнене. Вінниця : Нова книга, 2012. 88 с.
9. Скуратовський В. І. Задачі з гармонії: в 2-х ч.: навч. посіб. Ч. І. Дніпро: ЛІРА, 2017. 220 с.

Допоміжна

10. Мазур І. І. Септакорди від Баха до Бріттена. Одеса, 2001. 60 с.
11. Павленко В. В. Словник іноземних музичних термінів та виразів. Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. 384 с.
12. Теплицький О. С. Творчі вправи в курсі гармонії. Київ: Музична Україна, 1984. 136 с.
13. Юцевич Ю. Є. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 352 с.